

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан історичного факультету

проф. Качараба С. П.

“ 4 ” вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МУСУЛЬМАНСЬКИЙ ЧИННИК У СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ ХХ – початку
ХХІ ст.**

галузь знань _____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
01 – Освіта/педагогіка _____
(шифр і назва галузі знань)

напрямок підготовки _____
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність _____ **014.03 Середня освіта (історія)** _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет, відділення _____ **історичний факультет** _____
(назва факультету, відділення)

Робоча програма курсу Мусульманський чинник у світовій історії XX – початку XXI ст. для студентів за спеціальністю _середня освіта (історія)_. – 11 с.

Розробник: доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн, кандидат історичних наук Сипко Богдана Володимирівна

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

Протокол від. “_29_” ____серпня____2019 року № _1_

Завідувач кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

_____ (_доц. Баран З. А._)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“_29_” ____серпня____ 2019 року

Схвалено Вченою радою історичного факультету

Протокол від. “_4_” ____вересня____2010 року № 1/2019-20_

“_4_” ____вересня____2019 року Голова _____ (_проф. Качараба С. П._)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань _01 – Освіта/педагогіка _ (шифр і назва)	За вибором	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: 014.03 Середня освіта (історія)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: ____ магістр ____	Лекції	
		30 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 34/66

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: узагальнити знання студентів-магістрантів другого курсу історичного факультету з історії мусульманського світу, а також створити “платформу” для обговорення актуальних проблем, пов’язаних з ісламом.

Завдання: ознайомити студентів з особливостями деколонізаційних процесів у мусульманських країнах, причинами формування мусульманських спільнот Заходу та їх характеристиками, функціонуванням міжнародних мусульманських організацій, актуальними проблемами ісламського світу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- відмінності між прикметниками “ісламський”, “ісламістський”, “ісламознавчий”;
- найбільші міжнародні мусульманські міжнародні організації;
- особливості ісламської фінансової системи;
- перебіг подій Арабської весни;
- чому в арабському світі ІДІЛ називають “Daesh”, а не “Ісламською державою”;
- суть Катарської дипломатичної кризи 2017–2018 рр.

вміти:

- аналізувати ісламські нормативно-правові акти, які визначають права людини;
- пояснити суть конфлікту довкола книги Салмана Рушді “Сатанинські вірші”;
- презентувати та порівнювати різні моделі мусульманських країн;
- здійснювати деконструкцію художніх фільмів на предмет наявності у них стереотипів про мусульман;
- розрізнити хіджаб, нікаб, бурку, чадру та паранджу;
- пояснити витоки конфлікту між мусульманами та буддистами у М’янмі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Формування “мусульманського світу”

Тема 1. Деколонізаційні процеси ХХ ст. Формування нових мусульманських держав

Тема 2. Формування мусульманських спільнот Заходу, як наслідок деколонізації

Тема 3. Основні мусульманські міжнародні організації

Тема 4. Особливості ісламської фінансової системи

Тема 5. Ісламські нормативно-правові акти, які визначають права людини

Тема 6. Різні моделі мусульманських держав

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми “мусульманського світу” та їх наслідки для глобальних систем

Тема 1. Арабська весна

Тема 2. Від фундаменталізму до тероризму. ІДІЛ

Тема 3. Міграційна криза: виклик для Заходу

Тема 4. Проблема рохінджа

Своєрідним підсумком курсу є візит зі студентами в Ісламський культурний центр імені Моххамеда Асада (вул. Авраама Лінкольна, 29а, м. Львів).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	П	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Формування “мусульманського світу”													
Тема 1. Деколонізаційні процеси ХХ ст. Формування нових мусульманських держав	4	2				2							
Тема 2. Формування мусульманських спільнот Заходу, як наслідок деколонізації	7	4				3							
Тема 3. Основні мусульманські міжнародні організації	5	3				2							
Тема 4. Особливості ісламської банківської системи	5	3				2							
Тема 5. Ісламські нормативно-правові акти, які визначають права людини	12	2				10							
Тема 6. Різні моделі мусульманських держав	24	4				20							
Разом за змістовим модулем 1	57	18				39							

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми “мусульманського світу” та їх наслідки для глобальних систем											
Тема 1. Арабська весна	10	4				6					
Тема 2. Від фундаменталізму до тероризму. ІДІЛ	9	4				5					
Тема 3. Міграційна криза: виклик для Заходу	7	2				5					
Тема 4. Актуальні виклики ісламського світу. Проблема рохінджа. Катарська дипломатична криза 2017-2018 рр.	7	2				5					
Разом за змістовим модулем 2	33	12				21					
Усього годин	90	30				60					

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

...		
-----	--	--

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз ісламських нормативно-правових актів, що визначають права людини	10
2	Підготовка презентації про обрану мусульманську країну	20
3	Деконструкція художніх стрічок Хаіфи аль Мансур “Ваджда” (Саудівська Аравія, ФРН, 2012), Ксав’є Дюрінгера “Не покидай мене” (Франція, 2016)	20
4	Підготовка до підсумкового тестування	10
	Разом	60

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

При опануванні цього використовуються курсу використовуються такі групи навчальних методів:

- Усні (лекція, евристична бесіда, доповідь, рецензія, дискусія)
- Наочні (медіа-презентації, робота з картами)
- Практичні (представлення студентами власних презентацій, порівняльний аналіз нормативно-правових актів).

Застосовуються як фронтальні, так і групові й індивідуальні методи.

11. Методи контролю

У процесі вивчення вибіркової дисципліни “Мусульманський чинник у світовій історії другої половини ХХ – початку ХХІ ст.” використовуються методи поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять (опрацювання нормативно-правових актів);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді індивідуальних завдань (підготовка презентації, написання есе).

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі підсумкової тестової контрольної роботи.

При виведенні загальної оцінки студента береться до уваги результати поточного та підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
50					50					

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
81-89	добре	
71-80		
61-70		
51-60	задовільно	
21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

13. Методичне забезпечення

1. Підготовані лектором медіа-презентації до лекцій.

14. Рекомендована література

Джерела:

1. “Ваджда” [реж. Хаїфа аль Мансур]. – Саудівська Аравія, ФРН, 2012.
2. Загальна декларація прав людини Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Каирская декларация о правах человека в исламе 1990 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.idmedina.ru/books/history_culture/minaret/16/declaracia-02.htm
4. Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021

5. “Не покидай мене” [реж. Ксав’є Дюрінгер]. – Франція, 2016.
6. Рушді С. Сатанинські вірші / Салман Рушді. – К. : Видавництво Жупанського, 2016. – 520 с.
7. Соглашение о правах ребенка в исламе 2005 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.worldislamlaw.ru/?p=1200>

Базова

1. Зінько С. Ислам у сучасній світовій політиці. – Львів: Простір-М, 2005. – 278 с.
2. Ислам в Европе и в России: сб. ст. / сост. и отв. ред. Е. Деминцева. – М.: Изд. Дом Марджани, 2009. – 240 с.
3. Ислам в странах Ближнего и Среднего Востока. Сборник статей / под ред. Ю. В. Ганковского. – М.: Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1982. – 240 с.
4. ИСЛАМ И ПОЛИТИКА (взаимодействие ислама и политики в странах Ближнего и Среднего Востока, на Кавказе и в Центральной Азии). – М.: Институт востоковедения РАН, «Крафт+», 2001. – 420 с.
5. Сипко Б. Мусульманська спільнота у житті Французької Республіки (1995–2007 рр.): монографія / Богдана Сипко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 344 с.
6. Cesari J. When Islam and Democracy Meet: Muslims in Europe and in the United States / Jocelyne Césari. – New York : Palgrave Macmillan, 2004. – 284 p.
7. Demant P. Islam vs. Islamism: the dilemma of the Muslim world / Peter Demant. – Westport, Connecticut, London: PRAEGER, 2006. – 313 p.
8. Europe and Islam. Collective monograph / ed. Jaroslav Franc. – Olomouc, 2015. – 310 p.
9. Pędziwiatr K. Od islamu imigrantów do islamu obywateli: muzułmanie w krajach Europy Zachodniej. – Kraków: Nomos, 2005. – 264 s.

Допоміжна

1. Бурума И. Убийство в Амстердаме / Иэн Бурума [пер. с англ. С. Шульженко]. – М. : Издательство Колибри, 2008. – 320 с.
2. Вклад мусульман в мировую цивилизацию / под ред. Айдын Али-заде. – Баку: Общественное Объединение “Идрак”, 2008. – 180 с.
3. Евкочев Ш. Ислам и модели политического и социально-экономического развития государств мусульманского мира // Центральная Азия и Кавказ. – 2008. – № 1 (55). – С. 170–178.
4. Наумкин В. Мусульманская диаспора на Западе: дифференциация, конвергенция, глобализация? / Виталий Наумкин // Международные процессы.

Журнал теории международных отношений и мировой политики. – 2012. – Т. 10. – № 2 (29).

5. Сарацин Т. Німеччина сама себе руйнує. Як ми ставимо на кін долю нашої країни / Тіло Сарацин [Пер. з нім. П. Таращук]. – К. : Темпора, 2016. – 758 с.

6. Сипко Б. Рішення Суду справедливості ЄС від 14 березня 2017 р.: французький вимір // Аль-Калям. – 2018. – № 7. – С. 175–188.

7. Смирнова К. Є. Політичні революції та режимні трансформації у країнах арабського сходу [Електронний ресурс] : дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Смирнова Катерина Євгенівна. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/05/dis_smyrnova.pdf

8. Субх М. А. Трансформаційні процеси в країнах Ради співробітництва арабських держав Затоки в умовах глобалізації (2001–2010 рр.) [Електронний ресурс] : дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 / Субх Максим Алійович. – Київ : Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України, 2015. – Режим доступу : <http://dipacadem.kiev.ua/wp-content/uploads/2012/09/%D0%A1%D1%83%D0%B1%D1%85-%D0%9C.%D0%90.-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>

9. Якубович М. Від Майдану до АТО: українські мусульмани в умовах військово-політичної кризи (2013–2016) / Михайло Якубович. – Вінниця: Нілан, ТОВ “СІК ГРУП УКРАЇНА”, 2017. – 156 с.

10. Dassetto F. Islam in the European Union: What's at Stake in the Future? / F. Dassetto, S. Ferrari, B. Marechal. – Brussels : European Parliament, 2007. – 175 p.

11. Islam w Europie : bogactwo różnorodności czy źródło konfliktów? / red. nauk. Marta Widy-Behiesse. – Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Dialog, 2012. – 304 s.

12. Laurence J. Governments and Muslim Communities in the West: United States, United Kingdom, France and Germany / J. Laurence, P. Strum. – Washington : Woodrow Wilson International Center for Scholars, 2008. – 60 p.

13. Milton-Edwards B. Islam and Violence in the Modern Era / Beverley Milton-Edwards . – New York: PALGRAVE MACMILLAN, 2006. – 252 p.

14. RAPPORT D'INFORMATION N° 3964 FAIT en application de l'article 145 du Règlement AU NOM DE LA MISSION D'INFORMATION sur les moyens de Daech. TOME I. – Paris: Assemblée nationale, 2016. – 203 p.

15. RAPPORT D'INFORMATION N° 3964 FAIT en application de l'article 145 du Règlement AU NOM DE LA MISSION D'INFORMATION sur les moyens de Daech. TOME II. – Paris: Assemblée nationale, 2016. – 537 p.

16. RAPPORT D'INFORMATION N° 4551 DÉPOSÉ PAR LA COMMISSION DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES en conclusion des travaux d'une mission d'information

constituée le 27 avril 2016 sur la situation migratoire en Europe. – Paris: Assemblée nationale, 2017. – 239 p.

17. Report of OHCHR mission to Bangladesh Interviews with Rohingyas fleeing from Myanmar since 9 October 2016. FLASH REPORT. 3 February 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ohchr.org/Documents/Countries/MM/FlashReport3Feb2017.pdf>

18. Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic Rule of Terror: Living under ISIS in Syria. 14 November 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2014/hrc_crp_isisS_20141114.pdf

15. Інформаційні ресурси

1. <https://www.isdb-pilot.org/> – інтернет-сторінка Ісламського банку розвитку
2. <https://www.isesco.org.ma/> – інтернет-сторінка Ісламської організації освіти, науки та культури
3. <http://arableague-us.org/wp/> – інтернет-сторінка Ліги арабських держав
4. <http://www.oic-oci.org/home/?lan=en> – інтернет-сторінка Організації ісламської співпраці
5. <http://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/pages/hrcindex.aspx> – інтернет-сторінка Ради ООН з прав людини